

LAUSUNTO

Helsinki 10.6.2014

Viite: Lausuntopyyntö VM093:00/2013 (16.4.2014)

Asia: lausuntopyyntö metropolihallintolakia valmistelevan työryhmän väliraportista

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry on valtakunnallisten sosiaali- ja terveysjärjestöjen kattojärjestö. SOSTE on sosiaali- ja terveystieteellinen vaikuttaja ja asiantuntijajärjestö, joka rakentaa sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edellytyksiä yhteistyössä jäsenyhteisöjensä kanssa. SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n varsinaisina jäseninä on 195 valtakunnallista sosiaali- ja terveysalan järjestöä ja yhteistyöjäseninä 64 muuta sosiaali- ja terveysalan toimijaa.

Litteenä SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n lausunto yllä mainitusta asiasta.

Lisätietoja: Lisätietoja antaa erityisasiantuntija Vesa Salmi puh. 040 820 3302 sähköposti: vesa.salmi@soste.fi

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry

Vertti Kiukas
pääsihteeri

SOSTE

SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry
SOSTE Finlands social och hälsa rf
SOSTE Finnish Society for Social and Health

www.soste.fi

1. Väliraportissa esitetyt vaihtoehtoiset toteuttamistavat metropolihallinnoksi

1a. Vastaavatko työryhmän esittämät vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli metropolialueen erityisiin haasteisiin myös pidemmällä aikavälillä sekä kuntien ja alueen kokonaisedun näkökulmasta

Vastaavat. SOSTE näkee, että metropolialueella tulee yhtenäisenä työssäkäyntialueena olla yhtenäinen hallinto MAL-asioissa, kilpailukykyyn, elinkeino- ja innovaatiopolitiikkaan sekä segregatioon, työvoimaan ja maahanmuuttoon liittyvissä tehtävissä.

SOSTE katsoo erityisesti, että metropolihallinnolla tulee olla riittävä mandaatti segregatiota torjuvien toimien läpiviemiseen. Kärjistynyt eriarvoisuus ja hyvinvointierot johtavat vakavimmillaan yhteiskuntarauhan järkkymiseen. Taloudellisen eriarvoisuuden ja terveyserojen kasvu sekä alueiden ja ihmisten kokemusmaailmojen eriytyminen ovat keskeisiä metropolialueen riskitekijöitä ja hyvinvoinnin uhkia. Näin ollen polarisaatiokehityksen ehkäisemisessä harjoitettu yhteiskuntapolitiikka on keskeisessä asemassa.

Yhtenäisellä metropolihallinnolla pystytään vähentämään alueen kuntien epätervettä kilpailua ja parantamaan maankäyttöä sekä vähentämään alueen sisäistä segregatiota. Tämä on keskeistä, sillä alue on Suomen taloudellinen veturi ja tulee kasvamaan jatkossakin voimakkaasti.

Yhteisellä MAL-suunnittelulla pystytään luomaan eheä kokonaisuus. Asia on tärkeä varsinkin asumisen kannalta; siihen liittyvät ongelmat koskettavat koko aluetta, erityisesti asuntojen hintojen osalta.

Varsinkin metropolikaava on tässä suhteessa merkittävä ja tarpeellinen. Sen avulla kyetään paremmin vastaamaan seudun haasteisiin: voimakkaaseen väestönkasvuun, riittämättömään asuntotuotantoon, yhdyskuntarakenteen eheyttämiseen ja koko seudun maankäytön kehittämiseen. Metropolikaava on keskeinen sekä ympäristönäkökulmasta että sosiaalisen hyvinvoinnin edistämisen kannalta.

1b. Kumpaa vaihtoehtoisista malleista lausunnonantaja pitää tarkoituksenmukaisempana toteutustapana metropolihallinnon perustamiseksi

SOSTE näkee laajan mallin tarkoituksenmukaisimpana.

SOSTE pitää tärkeänä, että luonnoksessa mainitut uusilla tehtäväkokonaisuuksilla tavoiteltavat edut – kattavuus, monipuolisuus ja toiminnallinen eheys – saavutetaan.

SOSTE katsoo, että valtion tukema asuntotuotanto tulee siirtää laajassa mallissa esitetyn mukaisesti kunnilta metropolihallinnolle. Metropolihallinnon alainen rakennuttajatoimija lisäisi erityisesti valtion tukemien vuokra-asuntojen toteuttamisen edellytyksiä metropolialueella.

Tässä vaihtoehdossa metropolihallinnolla olisi oltava mahdollisuus myös tarvittaessa hankkia seudullisesti keskeisillä asuntoalueilla asuntotuotannon toteuttamiseksi tarvittava tonttimaa, jotta voidaan varmistua näiden alueiden toteutumisesta metropolikaavan mukaisesti. Metropolihallinnolle maata hankkiessaan lupa lunastaa maata.

Yhdyskuntarakenteen hajautumista voitaisiin ehkäistä paremmin ja maankäytön, asumisen ja liikenteen yhteensovittaminen paranisi. Muun muassa asumisen ja joukkoliikenteen yhteensovittaminen tehostaisi koko seudun toimintaa. Metropolikaava mahdollistaisi metropolialueen kokonaistalouden kannalta edullisen rakenteen suunnittelun ja yhdenmukaisen toteutuksen.

Itsehallinnollisen mallin keskeisenä etuna voidaan pitää sitä, että se lisäisi riippumattomuutta kunnista ja voimistaisi alueen kokonaisedun mukaista toimintaa. Metropolihallinnolla olisi itsenäinen ja laaja toimivalta seudun edun kannalta keskeisistä tehtäväkokonaisuuksista.

1c. Mikäli kumpaakaan työryhmän esittämästä malleista ei pidetä tarkoituksenmukaisena, pyydetään lausunnonantajaa esittämään vaihtoehtoinen toteutustapa hallituksen linjauksen esittämän metropolihallinnon perustamiseksi

—

2. Molempia malleja koskevat ehdotukset sekä vaihtoehtoisten mallien tarkempi arviointi

Lausunnonantajia on pyydetty arvioimaan väliraportissa esitettyjä, molempia malleja koskevia ehdotuksia (vähimmäistehtävät -malli ja laaja malli) erityisesti seuraavien asioiden osalta.

2 a. Esitetyt metropolihallinnon tehtävät

Työryhmä on ajanpuutteen vuoksi joutunut jättämään mm. TE-toimistoissa ja työvoimapalvelukeskuksissa kirjoilla olevia syrjäytyneitä henkilöitä koskevan vastuukysymyksen ratkaistavaksi myöhemmin.

SOSTE näkee, että TE-toimistot tulee siirtää metropolihallinnon alaisuuteen.

Työvoimapalvelujen kehittäminen ja kehittämisessä tapahtuneiden viimeaikaisten virhearvioiden korjaaminen vaatii tiivistä eri viranomaistahojen yhteistyötä, ja tämä mahdollistuu parhaiten metropolihallinnon alaisuudessa.

SOSTE katsoo, että keinoina tulee olla eri viranomaisten välisen yhteistyön vahvistaminen, ja erityisesti ammatillisen kuntoutuksen kytkeminen muuhun kuntoutustoimintaan, osana ensi hallituskaudella toivottavasti toteutettavaa kuntoutusjärjestelmän kokonaisuudistusta.

SOSTE katsoo, että maankäytön, asumisen ja liikenteen muodostaman kokonaisuuden yhteensovittaminen paranisi ja alueen sisällä segregatiota pystytään torjumaan parhaiten metropolihallinnolle esitetyn laajan mallin avulla.

Toisen asteen koulutus tulisi SOSTEn näkemyksen mukaan sjoittaa metropolihallinnon alaisuuteen. Toisen asteen koulutus on luonteeltaan alueellista, ylikunnallista toimintaa, jonka sijoittuu tarkoituksenmukaisimmin metropolihallinnon alaisuuteen.

2b. Esitetyt metropolihallinnon hallinnon ja päätöksenteon järjestämisen vaihtoehdot (nk. pakkokuntayhtymä, itsehallintojärjestelmä sekä toimielimet ja muu hallinnon organisointi)

SOSTE pitää itsehallintojärjestelmää esitetyistä vaihtoehdoista parhaana.

Itsehallinnollisen, laajan mallin keskeinen etu on, että se lisää riippumattomuutta kunnista ja voimistaa alueen kokonaisedun mukaista toimintaa. Metropolihallinnolla olisi näin itsenäinen ja laaja toimivalta seudun edun kannalta keskeisissä tehtäväkokonaisuuksissa.

2c. Esitetyt vaihtoehdot vaalien järjestämiseksi ja asukkaiden osallistumisen turvaaminen

Asukkaiden ja heitä edustavien järjestöjen osallisuus ja vaikuttamismahdollisuus tulee turvata uudessa rakenteessa. Tällä parannetaan ihmisten äänen kuulumista. Kansalaiskyselyjen mukaan ihmisillä on halu osallistua ja vaikuttaa, mutta kokemus on, että kanavia on riittämättömästi.

2d. Esitetyt vaihtoehdot aluerajaukseksi

2e. Esitetyt vaihtoehdot rahoituksen järjestämiseksi

2f. Esitettyjen vaihtoehtoisten mallien kuntakohtaiset ja alueelliset vaikutukset

---

3. Lausunnonantajan esille ottamat muut kysymykset ja asiat
